

מסורת הש"ס

(א) ברשות נכ: (ב) שם
נכ: (ג) [ברשות נכ:
תופסת] ברשות פ"ה
הנ"ל, (ד) חולק פ"ה
(ה) [פ"ה ה"ל], (ו) [פירושין
מ: (ז) פטנהדק פ"ה,
(ח) [קדושין נכ: (ט) [פ"ה
תופ' ברשות נכ: ד"ה נהגו
ותופ' ד"ה טו: ד"ה ופ'.

הגהות הב"ח

(ב) נטריא דכח עבדתי
דפק מימי: (ד) רמי
דיה אסא: קחא כסחמא
שמות הדי: ויטאר
נתחן: דיה לא וי
דמיא וי משקו לו וי
דמי כחא קחא וי לא
וכי ברכיכו אקמא לא
דיה דעתיכו אכסא
אחרנא הדיה כל כוס
בתחלה סעודה ומסו
כי נשמו מלדו ויכוסו:
(ד) רמי' דיה וי וזה
אמר וי קיעוס עשיו
קדש חמור הנדלה:
(ה) דמי קימי וי כר
וימי' וי חלו וי
ומיחוק הנדלה מברכת
סין לאי: וימי' וימי'
וימי' פל נתחן: (ד) רמי
ולחמא וי דמי מנדלי:

מוסף רשי"י

נר ומזון בשמים
והבדלה. מי שאין לו
אלא כוס אחד כמילוי
שבת, מניחו עד לאחר
המזון וקודר עליו נר
ומזון וכשמים והבדלה
(ברכות זב.)

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

גניה נהי"ק: ה"ג משל דרבי
הדר אבדלחא דבי מבדיל
נר ומוון בשמים וסבדלה.
בסמלה. כיון דגמר סעודתו

ורבה אמר יתנ"ק ולוי אמר קנ"ה ורבנן אמרי
קנ"ה מר בריה דרבנא אמר נק"ה מרתא
אמר משמיה דר' יהושע ניה"ק שלח ליה
אבוה דשמואל לרבי ילמדנו רבינו סדר
הבדלות היאך שלח ליה כך אמר רבי
ששמעאל בר רבי יוסי שאמר משום אביו
שאמר משום רבי יהושע בן חנניה נהי"ק
אמר ר' חנינא משל דר' יהושע בן חנניה
למלך שיוצא ואפרוכס נכנס מלווין את
המלך ואח"כ יוצאים לקראת אפרוכס מאי
הוי עלה אב"י אמר יקונ"ה ורבא אמר יקנ"ה
והיולכתא כרבא ר"ב הונא בר יהודה
איכלע לבי רבא אייתו לקמיהו מאור
ובשמים בריך רבא אבשמים ברישא והדר
אמאור א"ל והא בין ב"ש ובין בית הילל מאור
ברישא והדר אבשמים ומאי היא דתנן ב"ב
שמאי אומרים נר ומזון בשמים והבדלה
ובית הילל אומרים נר ובשמים ומזון והבדלה
עני רבא בתריה ואמר זו דברי ר' מאיר אבל
ר' יהודה אומר לא נחלקו בית שמאי ובית
הילל על המזון שהוא בתחלה ועל הבדלה
שהיא בסוף על מה נחלקו על המאור ועל
הבשמים ב"ש אומרים מאור ואח"כ בשמים
ובית הילל אומרים בשמים ואח"כ מאור
ואמר רבי יוחנן דנהגו העם כבית הילל
ואליבא ר' יהודה רב יעקב בר אבא איכלע
לבי רבא חזיה בריך בורא פרי הגפן אכסא
קמא והדר בריך אכסא דברכתא ואישתי
א"ל למה לך כולי האי הא בריך לן מר חדא
וימנא אמר ליה כי חוין בי ריש גלותא הכי
עברין אמר ליה תינח בי ריש גלותא דהכי
עבדי ר"י דספק מייתי לן ספק לא מייתי לן הכא
הא מנח כסא קמן ודעתן עילויה אמר ליה
אנא עבדי כתלמיד דרב דרבי ברונא ורב
חננאל תלמיד דרב הווי יתבי כסעוּתא
קא

כך קידוש ברישא והדר כל
 יהיו יין מאור והבדלה אי
 כל היכולת: נק"ה. קידוש
 לא להבדלה כמו שפירש"ה
 וקמי קידוש האור כל מולאי
 ה"ג קודם לקידוש שהרי
 בין יין מולאי קודם כל שאר
 ד"כ ים כאלן הפסק בין
 שם בן חנניה נשי"ק. וטעמא
 שאלך בן מחלה לפי שרואה
 עמקו על היין אצל מאור
 מחשבת דר' יוסטס בן חנניה
 יקנה ויזמן הוא לספגיו
 לקדם גימור כל הקידוש

ואן זמן אבן הדלה אינה
 דר אפילו בשוק¹ ועיקרו
 שטא מיחוי דהוי עליה קדוש
 : שלנו : א"ל. רב הונא לרב
 וי אלף כוס אחד : וו דברי
 עזרתו כהנא מחייב ברישא
 ריען לקמיה [פ"ב] י מטה
 ק"ב כ"ב כמו שטא עטין
 כסא אחרינא והוא ליה

קג.

קנ"ה. רש"ם מהפך הגירסא משום
היו ואין צורך להפך משום זה דגמ'
לה יקנ"ה ינה"ק ינה"ק ואח"כ אותם
קנ"ה ואח"כ נד תחלה נקנ"ה ינה"ק
ומיהו צירוף של משמע כפירוש רש"ם:
קנ"ה. פירש רש"ם דרורה לסמוך

י"ן להבדלה משום דמקדשין
על הפת ואין מבדילין על הפת ולפי מה
שפירש רש"י לקמן (ד' קי: ד"ה מקדש)
לדון מרובות על הפת כי לפתח שאל
ה"ה מרחיקין מן הבדלה ואמרו שאינו בא
אלא בשביל קידוש שהוא לכבוד יי"ט:
והולכתא כרבא. משום [אינין]
מחורין אנטרין פסוק
כרבא ולא משום חיי דקיי"ט (ס"ב)
ד' ע"ה. כדילי מרחא כרבא לגבי
חיי בר מיעיל קג"ס:

ואמר רבי יוחנן נהגו העם כבית
הזֶה. והשטח חולק רבי יוחנן
אסמך משה ואיכא למימר שכלשון
יחיד הוה אונא חותה והוה אונא זה
דברי רבי מאיר בהרוא והוה אונא זה
הוה כהאי נהגו דפרק בתרא דמעני
(ד' טו:) דמפרש דלורוי לא מורין ואי
עבדי לא מחין צדיק(י:)

וְכִי אֵלֶּכָּה אֲכַסֵּה אֶפְסָא שֶׁל קִדְרוֹ
וְאִכְסֵּה דְבִרְכַּתָּה שֶׁל צְמַחֵי
וְהֵאָה דַּתָּן בְּצִלְוֹ מִצְרִין (בְּדִמְתָּהּ
(מִכֹּחַ) בִּירָךְ עַל הָיִין שְׁלֹפֵי הַמִּזְוִן פֶּטֶר יִין
שֶׁאֲחֵאֵר הַמִּזְוִן הֵייוֹ לְאַחֵר הַקְּסֻדָּה
וְקֻדְוֵס בְּרַכַּת הַמִּזְוִן שֶׁהָיוּ רִגְלֵי־
לָא יִין אַחֵר דִּיעֵדוּהוּ קֻדְוֵס בְּרַכַּת הַמִּזְוִן:
וְכִי הָיוּ דִּיעֵדוּהוּ אֶמְשִׁין. מִפְּרָשֵׁי
כִי בְּרִסְתּוֹ אֲכַסֵּה קִמָּה לֹא
דִּיעֵדוּהוּ אִי הֵיכוּ לְכוּ כִּסָּה אַחֲרֵינָה וְהָיוּ
כִּי חֵד מִתְחַלֵּת קְסֻדָּה וְלִפְרִישׁוֹ מִשְׁמַע
שֶׁכִּי הַמִּזְוִן נִמְי מִתְּרֵיבֵי אֶפְסָא וְקֻסָּה
דִּהָא מִשְׁמַע שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים בִּי רִישׁ גְּלוּלָה
בְּרַכַּת דְּבִרָךְ אֲכַסֵּה קִמָּה וְאִכְסֵּה
דְּבִרְכַּתָּה וְלֹא עַל כֹּל כִּסָּה חֵד דּוּקָה
לְמִזְרָה שֶׁלָּה הָיוּ שׂוֹמְרִים בְּכִי רִישׁ גְּלוּלָה
וְכִי בִּזְמַנָּה הַקְּסֻדָּה לִכְךָ נִרְאָה לִפְרֵשׁ
שֶׁשָּׁלָה הָיוּ מִצְרִין חוּץ הַקְּסֻדָּה כִּי הָיוּ
יֹדְעִים שֶׁיִּמְנוּ לֵהֵם יִין כֹּל צִרְכֵּן אֲבָל
צְמַחֵי־לָא הָיוּ יוֹם כִּי לֹא לְמִצְרֵךְ וְהָיוּ
מִתְפַּחֲדִים אִם יִנְעִי לֵהֵם לְשׂוֹמְרֵי מִמֶּנּוּ:

פירש רש"י אף על גב דשמעין פסקו קטעודתא הוא מכל מקום לא דממי דליבדוק ברכת המזון לפי דא ברכתא אחת מעין שלש קני לא ר"ג וימיהו לא זק"ו דהא פסקין שלא מחמת הסעודה אחר הסעודה ברכה לפניהם ולא אחריהם וכן תאמינן ותו ולא מופקדו ב' ברכות דברא"ל בריך אחריהו מהו תאמינן ודעמיה דהא חסא אמר רב פפא הלכתא דברס יון הסעודה טעוין ברכה לפניהם ולא יון בין לפניהם בין לאחריהם והיינו פירש תהא לאחר הסעודה לומר דברס

מאיוו ב"מ זמן לבסוף הכא נמי
 יקוץ; והלכא כרבא. דלמך יקוץ
 יקוץ; וזוהי יקוץ לבי רבא. במולא שבת
 ק"ש כ"ש ו' ולא פליג לבי גרסינן;
 ו' כ"ש ז"ה דקסא ממז' ר"מ;
 רבי יוחנן נהגו כו'; רב יעקב בר
 עובדא שבת כיום היו אולבין; אבא
 כו' תו בחר כסא קמא אי לא ובי
 קום הכי צעיתו למהדר ואבדו;
 קמי

עין משפט
נר מצוה

בזו א מ"י פכ"ט מהל'
שבת הלכה ככ סמג
עשין כט טוש"ע א"ח
סימן תעג עקיף א':
י"ב מ"י שם הלכה יב וזכ
וסמג שם טוש"ע א"ח
ס"י רלו עקיף א' ג:
ג [טוש"ע א"ח ס"י קעט
סע"י ד']:

רבינו חננאל

ואסיקנא יום טוב שחל להיות אחר השבת הלכא רבא דאמרי יקנה"ז. אמר רב יהודה ר' נחלק ב"ש ובי"ה על המזון שהוא בתחלה לא הבדלה שאלו כסוף, ר' נחלק שיהא על המאור ועל הבשמים, שבי"ש אומרים מאור ואחר כך בשמים, ובי"ה אומרים בשמים ואחר כך מאור. אמר ר' יוחנן נהנו העם כבי"ה אליבא דר' יהודה דבשמים ואחר כך מאור. רב רונא רב תנאלא תלמידי דרב הוו יתיב בסעודתא